

Ön jól vásárol nálam

üveg, porcellán, egyszerűtől a legfinomabbig Zománcozott és alumínium főzőedény, minden háztartási, illetve konyhafelszerelést, nemes porcellánt, ólomkristály.

Alapítási év

1905.

ADLER
EDÉNYCSARNOK

Telefon

17-82.

Nézze meg kirakatainkat. Tisza Lajos körút 38. sz.

Lélekemelő katonai ünnepség keretében avatta fel vitéz dr. Shvoy Kálmán altábornagy a zsidó hősök emlékművét

(A Délmagyarország munkatársától.) Csodálatosan tiszta kék ég borult vasárnap a város fölé. Aranyló őszi nap permetezte a házakat, mezőket, kerteket és az emberket, akik mosolyogva sétáltak ebben a varázslatos őszi napsütésben. A zsidó temetőben délelőtt 11 órakor leplezték le a zsidó hősi halottak emlékére emelt művet, amelyet Tardos-Tauszig Armin főmérnök tervezett remekbe. Százak és százak siettek már a kora délelőtti a temető felé. Fürgé autók és villamosok szállították az érdeklődőket, gyalogosok hosszú sora kigyózott a Kálvária-uton és az egész tömeg betört a diszruhás rendőrökkel ővezeti temető-kertbe. A bejáratától az emlékműig vezető rövid út két oldalán rohamsisakos, fegyveres katonák állottak vigyázban. Fent a cinterem oldalánál diszszázad fegyverzetén csillogott a napsugár. A tömeget a katonaság és a rendőrség tartotta rendben.

Az emlékmű körül helyezték el az egyesületek, testületek küldötteit, akik hatalmas koszorúkkal a kezükben érkeztek az ünnepségre. A hivatalos város koszorúját diszruhás hajdu vitte, a katonaság embermagasságú nemzetiszínű hatalmas koszorúját egy diszbe öltözött altiszt tartotta. A küldöttségek feantartott helyén túl az egyszerű érdeklődők tömegét helyezték el. Tizenegy órára az ünnepséget rendező rohamsisakos tisztek katonai pontossággal mindenkit a megfelelő helyre állítottak. Pontban tizenegy órakor kürtész felszólása jelezte vitéz dr. Shvoy Kálmán altábornagy, vegyesdandárparancsnok érkezését. A hatalmas autó simán siklott a bejárat elé, a katonák feszesen tisztelegtek és felzengett a Himnusz.

Az ünnepség filmszerű gyorsasággal, katonai pontossággal zajlott le. Shvoy altábornagy a tisztikar élén az emlékművel szemben foglalt helyet. Zöldszínű rohamsisakot viselt, mint az ünnepségen résztvevő tisztjei. Minden szem őt figyelte, mint aki megteremtette a zsidó hősök emlékkövét és ezt a bensőséges szép ünnepet lehetővé tette.

Dr. Fränkel Jenő rabbi lépett az impozáns emlékmű mellett felállított emelvényre és imát mondott. Majd a zsidó templom férfikara énekelt óhéber gyászdalt. Dr. Biedl Samu, a hitközség elnöke lépett ezután a szószékre és mondott nagyhatású beszédet. Mindössze néhány

perccig beszélt, de szavai lélekbenmarkoltak. „A mi elhalt fiaink jól teljesítették kötelességüket hazájuk iránt — emelte fel hangját — és ha kell, az új generáció is hasonló lelkesedéssel megy az életveszedelembe...”

Beszéde végén Faragó Lajosnak, a Szentegyet elnökének gondjára bízta az emlékművet. Faragó Lajos a nemzeti színű emelvényről, messzehangzó szóval fogadta, hogy szeretettel és kegyelettel fogják megőrizni az emlékművet, amelyet az emberi összetartozandóság érzése hozott létre.

A következő szónok dr. Pap Róbert, a hitközség ügyésze volt.

— Egy várat szentelünk fel — mondotta —, egy várat, hogy az szembeszálljon a mulandósággal és századokon keresztül hirdesse a Lajtársiasság, az önfeláldozó hazaszeretet, az ország örökkévalóságát...

Dr. Fränkel Jenő rabbi állott az emelvényre. Költői szépségű beszédet mondott és azt így fejezte be:

— Nemes vitézi kebelben fogant a gondolat, hogy minden sirkertnek legyen hősi emléke. A gondolat testet öltött, itt áll az emlékkoporsó, amely hirdeti a hősök emlékeztét. A békeesség Urának, az egyetlen-egyenek nevében szenteljük meg ez emléket, mert hiszünk a virradatban, ha az éj jelenleg kóborlik is. Hiszünk a téltuli ébredésben, hiszünk a testentuli létezésben, hiszünk Magyarország ujjaéledésében...

Újból gyászének hangzott fel a márványkoporsó oldala mellől, majd minden szempár az altábornagy alakját kereste. Shvoy altábornagy az emlékmű előtti dombra állott és onnan beszélt a több ezer főnyi közönséghez.

— A szegedi vegyesdandár és állomásparancsnokság 1930 május 1-én történt átvétele után 1931 május 1-én, a hősök emlékünnepe alkalmával a protestánsok meghívtak, hogy vegyek részt az ő ünnepükön. Elmentem és az ünnepély keretén belül, amikor az emlékművet meg akartam koszorúzni, elképedve láttam, hogy nincs semmi emlék, csak egy nagy gyepes halom. Teljes mértékben átéreztem, hogy teljesen tarthatatlan azon helyzet, hogy míg a róm. kat. temetőben egy monumentális, szép emlékkereszt van, addig a többi

felekezetek hősi temetőiben semmiféle emlékmű nem hirdeti a hősök dicsőségét. Elhatároztam, hogy parancsnoklásom egyik feladata az lesz, hogy Szeged város minden vallásfelekezetének hősi temetőjében egy-egy emlékművet emeljek. 1931-32. év telén és nyarán összegyűjtve a szükséges pénzüsséget, az elmúlt év október és november havában felállítottuk a protestáns és gör. keleti temetőben az emlékművet; a folyó évben pedig a szegedi zsidó hitközség megértő segítségével és nagy hozzájárulásával a zsidó hősi halottak dicsőségét hirdető ezen emlékművet.

— Nemcsak kötelességet teljesítek, hanem szívem őszinte érzéseit követem, amikor néhány szóval megemlékezem a legmegértőbb és a legagilisabb segítő- és munkatársamról, a nagyhirű és közbecsülésben álló szegedi főrabbirol, Löw Immanuel ömlősságáról, akit sajnos a sors kérlelehetetlen szeszélye következtében éppen most akuttá lett betegsége megakadályozott abban, hogy jelen lehesen ezen ünnepélynél, amely elsősorban és főképpen az ő ünnepélye lett volna. Buzgón imádkozunk és kérjük a jó Istent, itt a szabad ég alatt, hogy adja vissza neki minél előbb teljes egészségét, hogy újból itt lehessen körünkben és folytathassa hasznos, okos és nagy munkáját, hogy a lelkek legyenek eggyek a haza szolgálatában, a magyar nép nevelésében, az erkölcsök tisztulásában és az ország feltámasztásában. A magam részéről ugy ömlősságának, mint a hitközség minden tagjának, akik az emlékmű létrehozásán fáradoztak és nekem segítettek, őszinte, hálás köszönetemet fejezem ki.

— Ezen ünnepélyes és felemelő pillanatban, mint katonának és szegedi állomásparancsnoknak, de gyuttal, mint Szeged város egyik hű polgárának — amit, azt hiszem eléggé bebizonyítottam — Szeged város vezetőségéhez volna néhány szavam és egy nagy kéréssem.

— Mi, néhányan, alig 5-6000 pengő nehezen és keservesen összegyűjtött pénzből két év alatt három hősi emlékművet állítottunk fel, amelyek a temetőkben nyugvó valamennyi vallásfelekezeti bajtársainknak — legyenek azok magyarok, oroszok, szerbek, románok, vagy németek — hősiességét és háborus vértáldozatát hirdetik, de Szeged városának kegyeletét — 15 évvel a háboru után —, bár sok-sok ezer szegedi fiu esett el a hazájáért —, még sehol semmi emlékmű nem hirdeti. Ma már alig van az országban falu és város, ahol ne állna a kegyeletet, a hősöknek kijáró tiszteletet szimbolizáló emlékmű, de Szeged, az ország második legnagyobb városa, a hősök emlékének máig sem áldozott. Itt, a nagy nyilvánosság előtt, ezen ünnepélyes alkalommal felkérem a polgármester urat — és remélem, meg is hallja kéréssem —, amelyet sok-sok háborút viselt bajtársaim nevében intézek hozzá —, hogy ne engedje ezen kérés teljesítését semmiféle szempontból és semmiféle indoklással tovább halogatni, hanem energikus irányítással, komoly akarattal és mindenféle ellenakciókat félretolva hozza az emlékművet létre, állíttassa fel, hogy hadd hirdesse az az utókornak a szegedi magyarok világhírű vitézségét és bátorságát. Csak nem hagyhatjuk, hogy Csehországban emlékművek hirdessék azon ezredek és emberek vitézségét és bátorságát, amelyeket a történelem másként ismer és ugyanakkor Przemysl

kifizetődik
-mert jó

SALAMANDER

IV. Kecskeméti u. 19. IV. Kossuth L. u. 2. VII. Erzsébet krt. 36. VI. Andrássy-út 37. Szeged: Kőrösi u. 6.

